Dannelse – med fokus på musikken i pædagogikken og valg af undervisningsmønstre og -principper

JKKV, april 2025

Opsamling: Valg af indhold i et dannelsesteoretisk perspektiv

Dannelse - med fokus på musikken i pædagogikken

... og hvad betyder det så ift. valg af undervisningsmønstre og arbejdsformer?

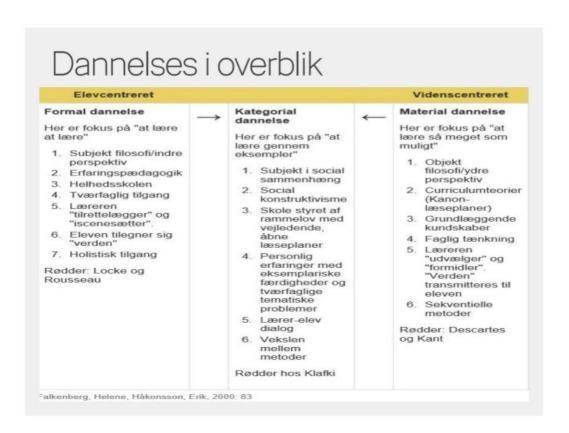
Valg af indhold i et dannelsesteoretisk perspektiv

Hvad er....hvorfor er det vigtigt...og hvordan kan det gøres? (skriv ned)

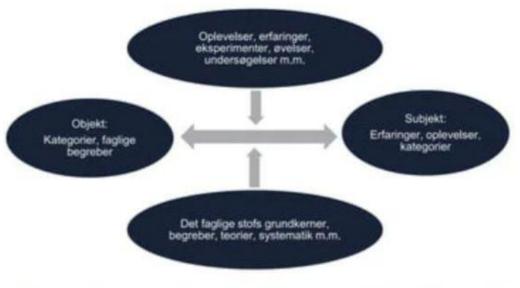
Hjælpeperspektiver:

- 1. Inddrage en eller flere af Klafkis begreber
- Et eller flere prejemærker for valg af indhold i et dannelsesteoretisk perspektiv
- 3. Pejlemærker for undervisningsplanlægning i dannelsesteoretisk perspektiv
- 4. Lade dig inspirere af de tre næste slides

Kategorialt perspektiv

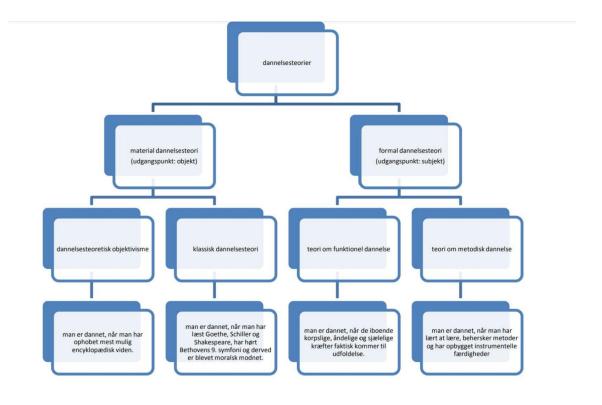
Kategorial dannelse

Dialektisk: i erkendelsesprocessen og derfor også i didaktisk planlægning og analyse

Kategorialt perspektiv

		Menneskesyn	Dannelsessyn
Material dannelse Udgangspunkt i kulturens indhold. Hvad skal være det	Comenius	Mennesket er en guddom i det små Syndefaldet medfører at mennesket må dannes til at genindtage sin rette plads.	dannelsen må være alsidig og alround "at lære alle alt og grundigt".
fælles indhold i et værdipluralistisk samfund?	Grundtvig	Mennesket er ånd og støv. Mennesket er en del af et folkeligt fællesskab	Dannelse er at blive indviet i et nationalt fællesskab og blive en bevidst del at det folkelige og sproglige fællesskab
Formal dannelse Udgangspunkt i den lærende selv. Kritik: hvad med det fælles	Rousseau	Mennesket er fra naturens side godt, men det fordærves gradvist gennem kulturen. (Fremmedgøres) Man fødes som menneske med iboende muligheder.	Dannelse er en proces, der lader det naturligt iboende udvikle sig. (Helst så langt fra kulturen som muligt)
referencegrundlag til højnelse af den fælles dialog?	Dewey	Mennesket er en handlende organisme i vedvarende vekselvirkning med sine omgivelser. Mennesket befinder sig i en stadig problemløsningstilstand.	Dannelse består i at tilegne sig metoder, vaner og teknikker, der er væsentlige for løsningen af de problemer, det møder på sin vej. Dannelse er dannelse til demokrati.

Kategorialt perspektiv

Didaktisk planlægning

Musikken i pædagogikken

Hvad har musik at gøre med Klafki og en mere dannelsesteoretisk tilgang til undervisning?

Musikken i pædagogikken

- 1. Beskriv indledningsvist, hvad der menes med "dannelse til musik" og "dannelse gennem musik og hvad mener Kirk med en tredje position?
- 2. Hvilke tilgange og forståelser ("rødder") præsenteres i starten af teksten? udfold særligt forståelsen af begreberne Bildung? og hvordan vil du så selv definere dannelse
- 3. Beskriv hvorfor den indledende fortælling om bandet i klubtilbuddet bl.a. kan knyttes til nogle af de begreber, som bl.a. knytter sig til Wolfgangs Klafkis dannelsesbegreber?
- 4. Der præsenteres
- 5. Beskriv ligeledes, hvorfor den indledende fortælling også kan knyttes til eksempelvis Hammershøjs forståelse at, at man kan dannes "ved at blive en del af noget større"?
- 6. Diskutér nu grundigt "dannelsesprocessens fire faser". I skal diskutere med henblik på senere at kunne give et eksempel på en aktivitet i undervisningen, som skal være bygget op efter disse fire faser
- 7. Hvad er det grundlæggende argument for at inddrage musik i pædagogikken? tænkt her særligt i forholdet mellem "følelser, krop og sjæl"?

Hvad er undervisning (forenklet)

- Forholdet mellem oplevelser erfaringer forståelse
- Handlinger med henblik på målrettet læring/ intentioner
- Forholdet mellem undervisning og læring
- Faglige forståelser eksempelvis stof-, aktivitets- eller redskabsorienterede fagforståelser
- Lærerroller eksempelvis, foredragsholderen, instruktøren, demokratiets advokat, fødselshjælperen, strukturskaberen, evaluatoren, kunsteren mv.
- Undervisningsprincipper helhed/ element, induktiv/ deduktiv/ abduktiv, formal/ funktionel
- Undervisningsmønstre eksempelvis formidlings-, øvelses, undersøgende-, håndværksmæssig-, problem og projekt- og æstetisk undervisningsmønster
- Hvis du særligt er optaget af et mere dannelsesorienteret tilgang til din undervisning, herunder nysgerrig på at inddrage musik i dine undervisningsaktiviteter, hvad ville du særligt tage udgangspunkt i som en del af din planlægning?

Undervisningsog arbejdsformer

Skim teksten om undervisnings- og arbejdsformer af Mottelson (se under ressourcer)

Hvilke undervisnings- og arbejdsformer ville du tage udgangspunkt i, hvis du skulle arbejde med musik i din undervisning (kombiner gerne)?

Undervisningsformer – undervisningen set med lærerens øjne

• Klasseundervisning, emnearbejde, projektarbejde, værkstedsarbejde, storyline

Arbejdsformer – hvordan skal eleverne arbejde og via hvilke metoder

 Læse, skrive, observere, lytte, eksperimentere, afprøve, analysere, rejse spørgsmål, problemformulere...

Organisationsformer

• Individuelt arbejde, par-arbejde, gruppearbejde, klassearbejde, storgruppearbejde

Hvad skal undervisningen hvile på?

- Helhedsprincip (stoffets helhed) eller elementprincip (enkelte dele af indholdet)
- Funktionelt princip (indholdet behandles funktionelt i en større sammenhæng) eller formelt princip (indholdet behandles som formelt, abstrakt fænomen)
- Induktivt princip (eleverne arbejder sig frem til et indholdsresultat, eksempelvis problemorienteret) eller deduktivt princip (indholdet skal primært gives, altså overføres fra eksempelvis læreren)

Typisk er der ikke tale om dikotomier, men mere som et kontinuum.... og måske endnu bedre, hvis man kan tænke i triader/tredelinger... eksempelvis deduktiv, induktiv og abduktiv(?)

- **Det abduktive princip** eleven/ den studerendes hypotesedannelser, kreative og mere eksperimenterende læreprocesser som også trækker på regler, principper, teori (de deduktive princip) og erfaringer og afprøvninger (induktive princip)
- Abduktiv (skaber) deduktiv (udlægger) induktiv (efterprøver i praksis)

Opgave: Så det quiz-tid

Regler og fremgangsmåde forklares – eleven efterprøver (_

Udfyld de manglende felter med: Helhedsprincip, elementprincip, funktionelt princip, formelt princip, induktiv princip, deduktiv princip og abduktiv princip:

Spoi	iler-alert: Fina njælp på de næste sildes
1.	Hvis eleverne skal lære at cykle, så bruger vi cyklen som læringsredskab ()
2.	Et problem rejses af eleven. Det kan ikke umiddelbart løses. Eleven afprøver løsninger og kommer frem til obedste bud på en løsning ()
3.	Et førstehjælpskursus bygges op efter moduler, for til sidst at indeholde en samlet førstehjælpsekspertise ()
4.	Hvis eleverne skal lære om forskellige biler og bilmærker, så bruger vi modeller, tegninger og skitser som læringsredskaber ()
5.	Kursisterne præsenteres først for en samlet førstehjælps-ekspertise. Herefter splittes op, og kursisterne arbejder bid for bid frem mod den samlet førstehjælpsekspertise ()
6.	Læreren udtænker et spørgsmål, som eleleverne ikke umiddelbart kan svare på. Eleven afprøver og søger viden, læreren spørger nysgerrigt ind, elevens hypotesedannelser efterprøves og vurderes løbende ()

Hvad skal undervisningen hvile på?
Helhedsprincip (stoffets helhed) eller elementprincip (enkelte dele af indholdet)
Et førstehjælpskursus bygges op efter moduler, for til sidst at indeholde en samlet førstehjælpsekspertise ()
Kursisterne præsenteres først for en samlet førstehjælps-ekspertise. Herefter splittes op, og kursisterne arbejder bid for bi frem mod den samlet førstehjælpsekspertise ()

Hvad skal undervisningen hvile på?

•	Funktionelt princip (indholdet behandles funktionelt i en større sammenhæng) eller formelt princip (indholdet
	behandles som formelt, abstrakt fænomen)

Hvis eleverne skal lære om forskellige biler og bilmærker, så bruger vi modeller, tegninger og skitser som læringsredskaber (_____)

Hvis eleverne skal lære at cykle, så bruger vi cyklen som læringsredskab (______)

11	_1 _ 1		1	9 3
HVad	ςкаι	undervisningen	nviie	nar
vaa	Jivai	anaci visimigen	IIVIIC	pu.

Induktivt princip (eleverne arbejder sig frem til et indholdsresultat) eller deduktivt princip (indholdet skal primært gives, altså overføres fra eksempelvis læreren)
og et abduktive proncip (eleverne arbejder eksperimentbaseret, læreren spøger særligt ind til elevens hypotesedannelser.

Et problem r	rejses af eleven.	Det kan ikke ι	ımiddelbart løse	s. Den stude	rende afprøver	løsninger og	kommer fre	em til de
bedste bud j	på en løsning (_)		•	0 0		

Regler og fremgangsmåde forklares – eleven efterprøver (______)

Bredere metodediskussion

....klassiske metodeovervejelser/ metodebegreber kan ikke stå alene:

- Kompetencer (eksempelvis ledelseskompetence)
- Metoder (eksempelvis dialogiske metoder)
- Principper (eksempelvis undervisningsdifferentiering)
- Metodefrihed vs. Metodeansvar
- Prakticisme vs. Refleksion og begrundelser for metodevalgene
- Medbestemmelse vs. Læreren, som træffer det konkrete metodevalg
- Metodefrihed/-ansvar vs. Kommune og stat, som "blander sig"

Bredere metodediskussion

- Klasseledelsesmetoder herunder relationsmetoder
- Dialogiske metoder
- Samarbejdsmetoder

Dansk Clearingshouse

- Relationskompetence
- Didaktisk kompetence
- Ledelseskompetence

- Undervisningsformer
- Arbejdsformer
- Organisationsformer

Gamle principper

- del-helhed
- formelt-funktionelt
- deduktivt-induktivt

Principperne

- Undervisningsdifferentiering (skoleloven §18,stk. 1)
- Elevdifferentiering, holddannelse (skoleloven §25a, stk. 1-5)

Bemærkninger/kritik af undervisnings-, arbejdsformer og organisering

- Bestemte undervisningsmønstre- og arbejdsformer får ofte en fremtrædende plads – andre mønstre og former må derfor træde i baggrunden....
- Utilsigtede konsekvenser forbundet med valg af konkrete arbejdsformer (eksempelvis at projektarbejdsformen bidrager til social sortering i folkeskolen...)

Undervisnings- og arbejdsformer Kaas, Lise Aagaard og Canger, Tekla: Praktikbogen, Del 2: Klasseledelse, 2016

Undervisningog arbejdsmønstre

Giv nu et eksempel på en undervisningsaktivitet i undervisningen, hvor du har fokus på "musikken i pædagogikken"

Benspænd:

- 1. Inddrag valg er undervisnings- og arbejdsform
- 2. Anvendelse af "dannelsesprocessens fire faser".
- 3. Kunne argumentere for, at aktiviteten rummer "musik i pædagogikken" i forholdet mellem "følelser, krop og sjæl"?